

Biologisk mangfold i Austrheim kommune

SUPPLERENDE UNDERSØKELSER
I 2004

Miljøfaglig Utredning

Rapport 2004:9

Rapport 2004:9

<i>Utførende institusjon:</i> Miljøfaglig Utredning AS	<i>Kontaktperson:</i> Geir Gaarder	<i>ISBN-nummer:</i> 82-92227-82-2
<i>Prosjektansvarlig:</i> Naturforvaltningskandidat Geir Gaarder	<i>Finansiert av:</i> Austrheim kommune og Fylkes- mannen i Hordaland (SMIL-midler)	<i>År:</i> 2004
<i>Referanse:</i> Gaarder, G., Larsen, B.H. & Oldervik, F. 2004. Biologisk mangfold i Austrheim kommune. Supplerende undersøkelser i 2004. Miljøfaglig Utredning, rapport 2004:9. 38 s.		
<i>Referat:</i> Det er nylig gjennomført en kartlegging av biologisk mangfold i Austrheim kommune (Moe 2003). Kommunen ønsket å gjennomføre enkelte supplerende undersøkelser til denne, primært i kulturlandskapet. I denne rapporten er det redegjort for resultatene av dette arbeidet. Det er gjort tilleggsundersøkelser i kjente lokaliteter, samt at flere nye er påvist. I tillegg er det gjort en del funn av rødlistearter.		
<i>4 emneord:</i> Biologisk mangfold Kulturlandskap Beitemarkssopp Rødlistearter		

Forord og innledning

Miljøfaglig Utredning as v/ Geir Gaarder, Bjørn Harald Larsen og Finn Oldervik har på oppdrag fra landbrukskontoret i Austrheim kommune utført supplerende undersøkelser av biologisk mangfold i kommunen. Undersøkelsene har vært konsentrert til kulturlandskapet, der spesielt beitemarkssopp har blitt kartlagt. Også andre interessante miljøer er undersøkt i den grad dette har vært praktisk og ressursmessig mulig.

Kontaktperson for Austrheim kommune har vært Rein Midteng, som takkes for informasjon omkring grunneierforhold, framskaffelse av kart og råd og tips under arbeidet, samt hjelp til overnatting under feltarbeidet.

Det har nylig vært gjennomført en relativt grundig og solid kartlegging av biologisk mangfold i Austrheim kommune (Moe 2003). Denne gir en god oversikt over de biologiske verdiene i kommunen, både hvor de finnes, hva slags miljøer det er snakk om og hvor store verdiene er. Denne kartlegginga representerer likevel bare det første trinnet i en generell kunnskapsoppbygging omkring biologisk mangfold og bevaring av dette i norske kommuner. Behovet for nye registreringar vil i de aller fleste kommuner være stort, og vil normalt medføre at ny, verdifull informasjon blir samlet inn.

Som følge av at tidligere kartlegging har vært god, har ikke vårt arbeid hatt karakter av noen kontroll av disse resultatene. Det er i stedet snakk om en utdyping og nyansering av kjente verdier, samt at det har vært lett etter nye, verdifulle miljøer som av ulike årsaker (ikke minst tid og ressurser) ikke har vært oppdaget tidligere.

Årsaken til at vi har konsentrert oss om kulturlandskapet er to-delt. Hovedårsaken er at det var innen denne hovednaturtyper kommunen på forhånd hadde størst tro på at nye, viktige kvaliteter kunne bli oppdaget. Samtidig er dette et miljø vi hadde spesiell kompetanse, ikke minst på en sentral artsgruppe som er sterkt knyttet til naturtypen, de såkalte beitemarkssoppene. Dette er ei ganske stor gruppe (over 150 arter i Norge) marklevende sopp som særlig vokser i gamle, ugjødslede engsamfunn som holdes godt i hevd med beite eller slått (se bl.a. Jordal 1997 for nærmere omtale). En stor andel av disse soppene er samtidig rødlistet både i Norge og andre europeiske land, og for en rekke arter har vi et internasjonalt forvaltningsansvar. Det har tidligere vært gjennomført svært få undersøkelser av beitemarkssopp i nordre deler av Hordaland, men undersøkelser fra andre deler av Vestlandet viser at denne landsdelen har gode forekomster av mange arter.

Tingvoll/Raufoss/Aure, 29.11.2004

Geir Gaarder

Bjørn Harald Larsen

Finn Oldervik

Innhold

FORORD OG INNLEDNING.....	3
INNHold	4
1 SAMMENDRAG	5
2 METODE.....	7
3 RESULTATER.....	8
3.1 Langøyne.....	8
3.2 Synnevågen vest.....	10
3.3 Stølshaugen	10
3.4 Rebnorsvatnet øst.....	12
3.5 Øksneset – rike hasselkratt	14
3.6 Øksneset – forsamlingshuset	15
3.7 Leirvågleitet.....	15
3.8 Dyrøy	18
3.9 Baløy nordvest.....	19
3.10 Baløy nordøst	20
3.11 Sæverøyvågen	21
3.12 Lerøy nord	22
3.13 Færøyne-Stølshaugen	23
3.14 Lien sørvest	24
3.15 Høpland	24
3.16 Litlelindås.....	25
3.17 Solend vest	26
3.18 Njøten nord.....	27
3.19 Njøten sørvest.....	29
3.20 Naustneset	30
3.21 Børildvågen	32
3.22 Andre registreringer	33
4 DISKUSJON	35
4.1 Sammenligning med tidligere undersøkelser	35
4.2 Røddlistearter	36
4.3 Kulturlandskapsverdier i Austrheim kommune	36
5 KILDER.....	37

1 Sammendrag

Bakgrunn

Miljøfaglig Utredning as har på oppdrag fra Austrheim kommune gjennomført supplerende undersøkelser av biologisk mangfold i kommunen. Arbeidet har spesielt rettet seg mot kulturlandskap, der særlig beitemarkssopp er registrert. I tillegg har det også vært gjort undersøkelser i enkelte andre naturtyper, i den grad tid og ressurser har tillatt dette.

Foruten å lokalisere biologisk verdifulle naturtyper, har områdene blitt nærmere beskrevet, ikke minst m.h.p. verdi og kravfulle og rødlistede arter. I tillegg er det kommet med råd om skjøtsel og hensyn for å bevare verdiene.

Resultater

I alt 21 lokaliteter med naturverdier som fører til at de skal registreres i henhold til Direktoratet for naturforvaltning (1999a) sin håndbok er kartlagt og omtalt, se tabell 1. Av disse var 2 lokaliteter tidligere registrert av Moe (2003), mens 19 lokaliteter er nye. De fleste lokalitetene er kulturlandskap (9 naturbeitemarker, ei kystlynghei og 4 slåtteenger, samt ei hagemark, en artsrik vegkant og en småbiotop), noe som også er i samsvar med oppdragsbeskrivelsen. I tillegg ble det påvist et par nye verdifulle skogsmiljøer (to rike edellauvskog og en gammel lauvskog), samt et nordvendt berg.

Når det gjelder rødlistearter, så ble det i alt gjort 23 funn. Av disse var det ett lavfunn (kystblåfilt-lav DC), mens resten var beitemarkssopp. En nærmere oversikt er gitt i tabell 2.

Tabell 1. Oversikt over registrerte, biologisk verdifulle naturtyper i Austrheim kommune i 2004. *-tidligere kartlagt av Moe (2003).

Nr	Lok.navn	Type	Verdi	Rødlistefunn	Gnr/bnr
1	Langøyini	Naturbeitemark	A	1 V, 1 R, 2 DC	163/1
2	Synnevågen vest	Gammel lauvskog	B	1 DC	133/2, 133/10
3	Stølshaugen	Naturbeitemark	B	1 DC	161/1, 161/3
4	Rebnorsvatnet øst	Rik edellauvskog	B		160/6, 161/4, 161/5, 161/6
5	Øksneset - forsamlingshuset	Småbiotoper	C		161/3
6	Øksneset - rike hasselkratt	Rik edellauvskog	C		161/1
7	Leirvågsleitet	Naturbeitemark	B	1 DC	128/7
8	Dyrøyini*	Naturbeitemark	A	1 V, 1 DC	128/8
9	Baløyini nordvest	Slåtteeng	B	1 DC	165/6
10	Baløyini nordøst	Naturbeitemark	A	1 V, 1 DC	165/6
11	Sæverøyvågen	Slåtteeng	A	1 V	166/4
12	Lerøy nord	Artsrik vegkant	B	1 DC	158/1, 158/34, 158/3, 158/33, 158/12
13	Færøyini-Stølshaugen (Lerøy)	Naturbeitemark	B		158/2, 158/5, 158/1, 158/11
14	Lien sørvest	Hagemark	C		156/3, 157/7
15	Hopland	Nordvendte berg og rasmarker	C		155/12
16	Litlelindås	Slåtteeng, hagemark	C		152/7
17	Solend vest	Slåtteeng	A	1 V	150/31
18	Njøten nord	Naturbeitemark	B		138/2
19	Njøten sørvest	Naturbeitemark	A	1 V	137/6
20	Naustneset	Kystlynghei	B	1 DC	137/7, 137/6
21	Børildvågen*	Naturbeitemark	A	3 V, 2 DC	

Tabell 2. Oversikt over påviste rødlistearter i Austrheim kommune under feltarbeidet i 2004.

* - artsbestemmelsen vurderes som ikke helt sikker (cf).

Norsk navn.	Latinsk navn	Status	Antall funn	Lok.nr.
<i>Sopp</i>				
Halmgul køllesopp	<i>Clavaria flavipes</i>	V	1	8
Røykfarget køllesopp	<i>Clavaria fumosa</i>	V	1	21
-	<i>Clavulinopsis fusiformis</i>	V	3	1, 10, 17*
-	<i>Entoloma caesiocinctum*</i>	DC	1	20
-	<i>Entoloma exile</i>	DC	2	7, 12
-	<i>Entoloma pratulense</i>	R	1	1
Skjelljordtunge	<i>Geoglossum fallax*</i>	DC	2	1, 3
Brunsvart jordtunge	<i>Geoglossum umbratile</i>	DC	1	1
Gyllen vokssopp	<i>Hygrocybe aurantiosplendens</i>	V	1	21
Gulfotvokssopp	<i>Hygrocybe flavipes</i>	DC	2	7, 21
Limvokssopp	<i>Hygrocybe glutinipes*</i>	V	2	11, 19
Skifervokssopp	<i>Hygrocybe lacmus</i>	DC	1	21
Spissvokssopp	<i>Hygrocybe persistens</i>	DC	2	9, 10
Svartdogget vokssopp	<i>Hygrocybe phaeococcinea</i>	DC	1	8
Rød honningvokssopp	<i>Hygrocybe splendidissima</i>	V	1	21
<i>Lav</i>				
Kystblåfiltlav	<i>Degelia atlantica</i>	DC	1	2
Sum	16 arter		23 funn	

Moe (2003) gir en oversikt over kjente rødlistearter i Austrheim kommune for gruppene karplanter, moser, sopp og lav. Han nevner der i alt 4 karplanter (hvorav ei er innført), en moseart og 7 lavararter, mens det tidligere ikke har vært påvist rødlistede sopp i kommunen. Våre registreringer i 2004 mer enn fordoblet med andre ord antall rødlistearter i kommunen, og førte til at en del sopp også ble påvist. Dette var ikke uventet, noe alt Moe (2003) er inne på. Ytterligere registreringer bør kunne forlenge artslista noe for beitemarkssopp, samt at det ikke kan utelukkes enkelte rødlistede marklevende sopp i de rikeste hasselkrattene som finnes i kommunen.

Undersøkelsene i 2004 viser at Austrheim har en del klare biologiske verdier knyttet til kulturlandskapet. Disse utgjør likevel bare små rester av hva som tidligere har vært her, og mange av dem er truet av ødeleggelse, i første rekke opphør av tradisjonell bruk. Økt fokus på bevaring av verdifulle kulturlandskap bør derfor ha høy prioritet i den kommunale forvaltningen hvis Austrheim ønsker å bevare sitt biologiske mangfold.

2 *Metode*

Utvelgelse av lokaliteter

På basis av tips og ønsker fra Austrheim kommune (v/Rein Midteng) ble et utvalg kulturlandskapslokaliteter prioritert ved feltarbeidet. I tillegg foretok vi selvstendige vurderinger av potensielt interessante områder, samt hadde som målsetting å dekke mest mulig av kulturlandskapet i kommunen under feltarbeidet. I tillegg var vi oppmerksom på mulige andre interessante og verdifulle miljøer som kunne ha blitt oversett ved tidligere kartlegging. Når det gjelder kulturlandskapslokalitetene så omfattet disse både tidligere registrerte lokaliteter (Moe 2003) og nye lokaliteter, mens det for andre naturtyper primært var nye lokaliteter som ble oppsøkt.

Feltregistreringer

Vi konsentrerte kartleggingen av lokalitetene omkring forekomst av rødlistearter og signalarter på biologisk verdifulle miljøer. For kulturlandskap innebar dette spesielt beitemarkssopp og i noen grad også naturengplanter (se f.eks. Jordal & Gaarder 1995 for nærmere forklaring). I skogsmiljøene som ble undersøkt var det i praksis spesielt lavarter i lungeneversamfunnet og edellaavskogsplanter som ble registrert, selv om det der også ble lett etter for eksempel marklevende, rødlistede sopp knyttet til rike hasselkratt. Fokuset på sopp innebar at kartleggingen ble utført på høsten, i praksis i slutten av september og oktober (28.09., 29.09. og 19.10.). For øvrig ble lokalitetene stedfestet med bruk av GPS, inntegnet på økonomisk kart, samt at det ble tatt belegg av spesielt interessante arter (hovedsakelig rødlistearter) som er eller vil bli overlevert til de offentlige museumssamlingene (i Bergen og Oslo).

Rapportering

Hovedfokuset ved rapporteringen har vært å få kartfestet, beskrevet og verdisatt de registrerte lokalitetene som får verdi etter Direktoratet for naturforvaltning (1999a) sitt system (se dette for nærmere forklaring). Dette er gjort etter en relativt standardisert mal som er vanlig brukt i de fleste slike kartleggingsprosjekt. I tillegg er det i rapporten gjort enkelte mer generelle betraktninger omkring resultatene, spesielt hvor store verdiene kulturlandskapet i kommunen har, samt hvordan trusselnivået og behovet for skjøtsel og hensyn er.

3 Resultater

3.1 Langøyini

Kommune:	Austrheim
Kommunalt kartleggingsnr:	-
Koordinater:	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 7338, N: 4895
Høyde over havet:	0-15 m
Hovednaturtype:	Kulturlandskap
Naturtype:	Naturbeitemark
Verdi:	Svært viktig (A)
Undersøkt av:	Geir Gaarder 28.09.2004
Tidligere registreringer:	Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Lokaliteten omfatter østlige og nordlige del av Langøyini, ei langstrakt øy i nordvestre del av kommunen, som har fastlandsforbindelse via vegen ut til Krossøyini. Terrenget er litt småkupert og grasmark dominerer vegetasjonen. Sau beiter i området, men beitetrykket er litt svakt. Mye av beitemarka bærer preg av tidligere gjødsling, men i kantsoner mot sjøen, bl.a. tilknyttet bratte skrenter, er det noe mer artsrike partier med innslag av en del beitemarkssopp og naturengplanter. Av naturengplanter kan nevnes tiriltunge, kornstarr, geitsvingel, gulaks, tepperot, finnskjegg, dvergsmyle, blåknapp, legeveronika, kystgrisøre, hårsveve, heiblåfjør, smalkjempe, engfiol og blåklokke. I alt 15 arter beitemarkssopp ble påvist, flere i ganske gode bestander. Vanlige og litt gjødseltolerante arter dominerer, men et par rødlistearter ble også påvist, inkludert den sjeldne *Entoloma pratulense* og den sårbare *Clavulinopsis fusiformis*. Artsmangfoldet av sopp og karplanter indikerer et relativt surt miljø uten kalkinnslag av betydning. For øvrig ble et par vadefugler sett (enkeltindivid av heilo, tundralo og enkeltbekkasin) og disse benytter antagelig øya til rasteplass under trekket.

Tabell 3. Påviste beitemarkssopp på Langøyini. Rødlistestatus: V=sårbar, DC=hensynskrevende.

Latinsk navn	Norsk navn	Rødlistestatus	Antall funn
<i>Clavaria falcata</i>	Hvit køllesopp	-	1
<i>Clavulinopsis fusiformis</i>	-	V	1 (belegg)
<i>Clavulinopsis luteoalba</i>	Blektuppet køllesopp	-	1
<i>Entoloma longistriatum</i>	-	-	1
<i>Entoloma papillatum</i>	Vorterødskivesopp	-	2
<i>Entoloma poliopus</i>	Tjærerødskivesopp	-	1
<i>Entoloma pratulense</i>	-	R	1 (belegg)
<i>Entoloma sericellum</i>	Silkerødskivesopp	-	Tallrik
<i>Entoloma sericeum</i>	Beiterødskivesopp	-	2
<i>Entoloma serrulatum</i>	Mørktannet rødskivesopp	-	1
<i>Geoglossum cf fallax</i>	Skjelljordtunge	DC	Ca 10 (belegg)
<i>Geoglossum umbratile</i>	Brunsvart jordtunge	DC	1 (belegg)
<i>Hygrocybe cantharellus</i>	Kantarellvokssopp		4
<i>Hygrocybe ceracea</i>	Skjør vokssopp		1

<i>Hygrocybe chlorophana</i>	Gul vokssopp		2
<i>Hygrocybe conica</i>	Kjeglevokssopp		Tallrik
<i>Hygrocybe psittacina</i>	Grønn vokssopp		2

Skjøtsel og hensyn

For å ta vare på naturverdiene er det nødvendig å opprettholde beitetrykket og trolig også helst øke dette svakt ut over dagens nivå. Gjødsling bør begrenses, og i kantsonene helst unngås helt.

Verdisetting

Lokaliteten får verdi svært viktig (A), siden en sårbar art er påvist. Også funn av andre rødlistearter, generell artsrikdom og tilstand tilsier en ganske høy verdi (i hvert fall i grenseland mellom viktig og svært viktig).

Figur 1. Utsnitt av Langøyne tatt fra nordøst, med vegen sentralt gjennom motivet. Det meste er nok godt oppgjødset av grasmarkene her, men særlig kantsoner mot sjøen i øst har innslag av beitemarkssopp.

3.2 Synnevågen vest

<i>Kommune:</i>	Austrheim
<i>Kommunalt kartleggingsnr:</i>	-
<i>Koordinater:</i>	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 8103, N: 4498
<i>Høyde over havet:</i>	0-10 m
<i>Hovednaturtype:</i>	Skog
<i>Naturtype:</i>	Gammel lauvskog
<i>Verdi:</i>	Viktig (B)
<i>Undersøkt av:</i>	Geir Gaarder 29.09.2004
<i>Tidligere registreringer:</i>	Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Lokaliteten ligger på Bakkøyeni, på vestsiden av Synnevågen, en liten poll på vestsida av øya. Her er det en litt frodig blandingslauvskog. Det er mest osp, selje og hassel, men også innslag av rogn, ask og platanlønn. Noen av trærne har litt alder, men området er preget av tidligere kulturpåvirkning, og det er spor etter gamle murer og lignende innenfor lokaliteten, samt gjenlagt søppel. Likevel er det en ganske velutviklet lavflora av arter fra lungeneversamfunnet på berg, steinblokker og selv små trestammer. Porelav opptrer i gode bestander, og rødlistearten kystblåfiltlav ble også funnet sparsomt på berg og trær.

Tabell 4. Påviste lavarter i den frodige lauvskogen på vestsiden av Synnevågen.

Latinsk navn	Norsk navn	Rødlistestatus
<i>Degelia atlantica</i>	Kystblåfiltlav	DC
<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lungenever	-
<i>Lobaria scrobiculata</i>	Skrubbenever	-
<i>Nephroma laevigatum</i>	Kystvrenge	-
<i>Nephroma parile</i>	Grynvrenge	-
<i>Sticta fuliginosa</i>	Rund porelav	-
<i>Sticta sylvatica</i>	Buktporelav	-

Skjøtsel og hensyn

For å sikre naturverdiene anbefales det at det ikke hogges stedegne treslag som osp, selje, rogn, ask og hassel. Derimot kan platanlønn med fordel tas ut på en skånsom måte. En bør unngå videre forsøpling (også av hageavfall).

Verdisetting

Lokaliteten får verdi viktig (B), i første rekke fordi en rødlisteart er påvist, men også fordi lavfloraen er generelt ganske frodig og indikerer et gunstig miljø for slike arter.

3.3 Stølshaugen

<i>Kommune:</i>	Austrheim
<i>Kommunalt kartleggingsnr:</i>	-

<i>Koordinater:</i>	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 7543, N: 4692
<i>Høyde over havet:</i>	0-25 m
<i>Hovednaturtype:</i>	Kulturlandskap
<i>Naturtype:</i>	Naturbeitemark
<i>Verdi:</i>	Viktig (B)
<i>Undersøkt av:</i>	Geir Gaarder 28.09.2004
<i>Tidligere registreringer:</i>	Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Lokaliteten ligger rett på østsiden av den smale brakkvannsvågen innenfor Øksneset (Austvågen). Moe (2003) har for øvrig avgrenset innerste delen av denne som en brakkvannspoll (se hans lok. nr. 14). På østsiden av vågen er det en del kystlynghei, som delvis gror igjen med einer og lyng, dels er tilplantet med sitkagran, men der små parter også er gras- og urterike og med ganske godt beitetrykk av sau. De fineste engpartiene ligger i strandkanten, tilknyttet en gammel, dels fint oppmurt landbruksveg, samt oppe på selve Stølshaugen. I de grasrike partiene er det en del naturengplanter som smalkjempe, blåklokke, hårsveve, blåknapp, kystgrisøre, kystmaure, finnskjegg og geitsvingel. Muligens har enkelte partier mottatt gjødsel tidligere, men neppe mye og kanskje ikke over alt. Floraen bærer preg av nokså sur mark, men gir også indikasjoner på litt rikere partier. I alt 13 arter beitemarkssopp ble påvist spredt på graspartiene. Det var hovedsakelig ganske vanlige og trivielle arter, men i det minste en hensynskrevende art ble også funnet.

Tabell 5. Påviste beitemarkssopp på Stølshaugen. Røddlistestatus: V=sårbar, DC=hensynskrevende.

Latinsk navn	Norsk navn	Røddlistestatus	Antall funn
<i>Clavaria falcata</i>	Hvit køllesopp	-	1
<i>Clavulinopsis luteoalba</i>	Blektuppet køllesopp	-	1
<i>Entoloma longistriatum</i>	-	-	1
<i>Entoloma poliopus</i>	Tjærerødskivesopp	-	2
<i>Entoloma sericellum</i>	Silkerødskivesopp	-	1
<i>Geoglossum cf fallax</i>	Skjelljordtunge	DC	1 (belegg)
<i>Mycena flavoalba</i>	Elfenbenshette	-	2
<i>Hygrocybe cantharellus</i>	Kantarellvokssopp	-	1
<i>Hygrocybe ceracea</i>	Skjør vokssopp	-	3
<i>Hygrocybe chlorophana</i>	Gul vokssopp	-	1
<i>Hygrocybe conica</i>	Kjeglevokssopp	-	3
<i>Hygrocybe reidii</i>	Honningvokssopp	-	3
<i>Hygrocybe virginea</i>	Kritt vokssopp	-	1

Skjøtsel og hensyn

For å ta vare på naturverdiene er det nødvendig å opprettholde dagens beitetrykk. Gjødsling bør helst ikke forekomme. Det er i tillegg positivt om oppslag av plantet gran fjernes og rydding av einer år om annet.

Verdisetting

Lokaliteten får verdi viktig (B), både fordi hevdten fortsatt er ganske god, og fordi det er funnet en del noe kravfulle arter av beitemarkssopp, inkludert en røddlistet art.

Figur 2. Et parti av den mest artsrike og grasrike beitemarka i sørkant av Stølshaugen. Beitetrykket er godt.

3.4 Rebnorsvatnet øst

<i>Kommune:</i>	Austrheim
<i>Kommunalt kartleggingsnr:</i>	-
<i>Koordinater:</i>	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 7532, N: 4633
<i>Høyde over havet:</i>	0-25 m
<i>Hovednaturtype:</i>	Skog
<i>Naturtype:</i>	Rik edellauvskog
<i>Verdi:</i>	Viktig (B)
<i>Undersøkt av:</i>	Geir Gaarder 28.09.2004
<i>Tidligere registreringer:</i>	Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Lokaliteten ligger litt sør for Øksneset og består av en sørvestvendt bratt, liten skrent fra sørøstre del av Rebnorsvatnet og videre nordover langs utløpsbekken til dette fram til pollen innerst i Tungevågen. I denne skråningen er det småvokst lauvskog, mest hasselkratt, og litt blokkmark og bergvegger. I feltsjiktet dominerer storfrytle, men det er også innslag av kuskymre, vivindel og skogsvinerot. Foruten hassel er det av trær også innslag av selje og osp. På de små bergveggene og dels på trestammer er det en middels godt utviklet lavflora preget av store bladlav fra lungenever-samfunnet. Dette inkluderer også arter som buktporelav og sølvnever. En triviell beitemarkssopp ble funnet, og det er nok et visst potensiale for kravfulle marklevende sopp i hasselkrattene.

Tabell 6. Påviste lav-, sopp- og moserarter i de rike hasselkrattene på østsiden av Rebnorsvatnet.

Latinsk navn	Norsk navn	Rødlistestatus
<i>Degelia plumbea</i>	Vanlig blåfiltlav	-
<i>Lobaria amplissima</i>	Sølvnever	-
<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lungenever	-
<i>Lobaria scrobiculata</i>	Skrubbenever	-
<i>Nephroma parile</i>	Grynvrenge	-
<i>Normandina pulchella</i>	Muslinglav	-
<i>Sticta sylvatica</i>	Buktporelav	-
<i>Mycena flavoalba</i>	Elfenbenshette	-
<i>Metzgeria conjugata</i>	Kystbånd	-

Skjøtsel og hensyn

For å ta vare på naturverdiene bør det ikke snauhogges og helst bør skogen få stå i fred. Særlig uheldig er hogst av hassel og gamle trær av andre lauvtreslag. Treslagsskifte til bartrær vil være ødeleggende.

Verdisetting

Lokaliteten får verdi verdi viktig (B), siden den har noe arealomfang og potensiale for kravfulle arter av lav og sopp. Den virker ikke rik nok til å tilfredsstillere noe høyere verdi.

Figur 3. Bergvegg med hasselkratt i nedkant og ei eldre selje i bakgrunn. Lungenever opptrer ganske rikelig på berget.

3.5 Øksneset – rike hasselkratt

<i>Kommune:</i>	Austrheim
<i>Kommunalt kartleggingsnr:</i>	-
<i>Koordinater:</i>	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 7513, N: 4757
<i>Høyde over havet:</i>	2-10 m
<i>Hovednaturtype:</i>	Skog
<i>Naturtype:</i>	Rik edellauvskog
<i>Verdi:</i>	Lokalt viktig (C)
<i>Undersøkt av:</i>	Geir Gaarder 28.09.2004
<i>Tidligere registreringer:</i>	Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Lokaliteten ligger helt inntil østsiden av vegen ut til Øksneset, innerst i vågen. Den omfatter en vestvendt bratt skråning med noen små bergvegger og litt småvokst lauvskog inntil. Skogen er ganske ung og preget av sporadisk hogst. En gammel, delvis nedfallen steinmur vitner om tidligere mer omfattende bruk av dette gamle kulturlandskapet. På bergveggene er det til dels en brukbart utviklet lavflora med store bladlav fra lungenever-samfunnet, inkludert porrelav og sølvnever.

Tabell 7. Påviste lav- og moserarter i de rike hasselkrattene på Øksneset.

Latinsk navn	Norsk navn	Rødlistestatus
<i>Lobaria amplissima</i>	Sølvnever	-
<i>Nephroma parile</i>	Grynvrenge	-
<i>Degelia plumbea</i>	Vanlig blåfildlav	-
<i>Nephroma laevigatum</i>	Kystvrenge	-
<i>Sticta sylvatica</i>	Buktporelav	-
<i>Metzgeria conjugata</i>	Kystbånd	-

Skjøtsel og hensyn

For å ta vare på naturverdiene bør det ikke snauhogges inntil bergveggen, og helst på i hvert fall enkelte hasselkratt bare få stå i fred uten hogst og andre inngrep. Treslagsskifte til bartrær vil være ødeleggende.

Verdisetting

Lokaliteten får verdi bare verdi lokalt viktig (C), siden lokaliteten er svært liten og uten påviste spesielt sjeldne eller rødlistede arter. Lokaliteten representerer likevel et interessant og verdifullt miljø med forekomst av flere typiske, noe kravfulle arter i lungenever-samfunnet.

3.6 Øksneset – forsamlingshuset

Kommune:	Austrheim
Kommunalt kartleggingsnr:	-
Koordinater:	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 752, N: 467
Høyde over havet:	15 m
Hovednaturtype:	Kulturlandskap
Naturtype:	Småbiotoper
Verdi:	Lokalt viktig (C)
Undersøkt av:	Geir Gaarder 28.09.2004
Tidligere registreringer:	Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Lokaliteten er svært liten og består bare av en liten avkjørsel inntil vestsiden av vegen ved forsamlingshuset på Øksneset. Historien bak avkjørselen er ikke nærmere kjent, men antagelig er den anlagt for noen ti-år siden. Gradvis har det her etablert seg en engpreget, men ikke spesielt artsrik vegetasjon, som trolig er positivt betinget av mineralinnslaget i løsmassene. Samtidig trives enkelte av de mer vanlige beitemarkssoppene her, og i tillegg ble en relativt sjelden art påvist – *Entoloma cyanulum*. Arten antas likevel å ha en begrenset signalverdi på verdifulle miljøer, og er i det minste så langt ikke inkludert på rødlista.

Tabell 8. Påviste beitemarkssopp ved forsamlingshuset på Øksneset..

Latinsk navn	Norsk navn	Rødlisterstatus	Antall funn
<i>Entoloma cyanulum</i>	-	-	1
<i>Entoloma chalybaeum</i>	-	-	1
<i>Hygrocybe cantharellus</i>	Kantarellvokssopp	-	1
<i>Hygrocybe conica</i>	Kjeglevokssopp	-	2-3
<i>Hygrocybe miniata</i>	Liten mønjevokssopp	-	1
<i>Hygrocybe virginea</i>	Krittivokssopp	-	1-2

Skjøtsel og hensyn

Det vil være positivt om denne avkjørsla ikke grodde igjen, men ble slått eller beitet litt, for å holde vegetasjonen nede. En moderat og skånsom bruk som parkeringsplass er neppe spesielt skadelig, men en bør unngå forsøpling eller påfylling av løsmasser og lignende.

Verdisetting

Lokaliteten får bare verdi lokalt viktig (C), siden den er svært liten, mangler langvarig og god hevd og er uten påviste rødlistearter.

3.7 Leirvågsleitet

Kommune:	Austrheim
Kommunalt kartleggingsnr:	-

Koordinater: UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 8186, N: 4830
 Høyde over havet: 23-33 m
 Hovednaturtype: Kulturlandskap
 Naturtype: Naturbeitemark
 Verdi: Viktig (B)
 Undersøkt av: Geir Gaarder 29.09.2004
 Tidligere registreringer: Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Lokaliteten ligger ved Leirvåg, litt vest for Mongstad. Den omfatter noen beitemarksbakker på nordsiden av den vesle kirka og kirkegården på stedet. Disse bakkene bærer noe preg av å være gjødslet, men ikke mer enn at det i kantsoner og på grunnlendte knauser er en ganske rik forekomst av beitemarkssopp med i alt 18 påviste arter, inkludert et par rødlistearter. Karplantefloraen er ganske triviell, men omfatter enkelte naturengplanter som kystmaure, finnskjegg, tepperot, smalkjempe og aurikkelsveve.

Tabell 9. Påviste beitemarkssopp på Leirvågsleitet (rød åmeklubbe er egentlig ikke beitemarkssopp, men lagt inn likevel, da det er en interessant art). Rødlistestatus: DC=hensynskrevende.

Latinsk navn	Norsk navn	Rødlistestatus	Antall funn
<i>Cordyceps militaris</i>	Rød åmeklubbe	-	1
<i>Entoloma exile</i>	-	DC	1 (belegg)
<i>Entoloma infula</i>	-	-	1
<i>Entoloma cf papillatum</i>	-	-	1
<i>Entoloma sericellum</i>	Silkerødskivesopp	-	2
<i>Mycena flavoalba</i>	Elfenbenshette	-	1
<i>Hygrocybe cantharellus</i>	Kantarellvokssopp	-	1
<i>Hygrocybe ceracea</i>	Skjør vokssopp	-	8
<i>Hygrocybe chlorophana</i>	Gul vokssopp	-	2
<i>Hygrocybe conica</i>	Kjeglevokssopp	-	4
<i>Hygrocybe flavipes</i>	Gulfotvokssopp	DC	1 (belegg)
<i>Hygrocybe helobia</i>	Brunfnokket vokssopp	-	2
<i>Hygrocybe irrigata</i>	Grå vokssopp	-	6
<i>Hygrocybe laeta</i>	Seig vokssopp	-	1
<i>Hygrocybe nitrata</i>	Lutvokssopp	-	3
<i>Hygrocybe pratensis</i>	Engvokssopp	-	10
<i>Hygrocybe psittacina</i>	Grønn vokssopp	-	37
<i>Hygrocybe reidii</i>	Honningvokssopp	-	4
<i>Stropharia albocyanea</i>	Blekgrønn kragesopp	-	1

Skjøtsel og hensyn

For å ta vare på naturverdiene er det nødvendig å opprettholde dagens beitetrykk. Gjødsling utarmer gradvis mangfoldet og bør derfor begrenses, spesielt i kantsoner og på knausene.

Verdisetting

Lokaliteten får verdi viktig (B), både fordi to rødlistearter er påvist, og fordi mangfoldet har beitemarkssopp er relativt høyt. Den sterke dominansen av de minst kravfulle soppartene og

tydelige preget av en del gjødsling på det meste arealet, gjør det derimot ikke aktuelt å sette noen høyere verdi.

Figur 4. Utsyn over deler av beitemarka på Leirvågsleitet. Knausene i forgrunnen har stedvis mye beitemarkssopp.

Figur 5. Noen beitemarkssopp funnet på Leirvågsleitet. De gule er skjør vokssopp *Hygrocybe ceracea*, som opptrer spredt på lokaliteten, mens den lyse i venstre kant er gulfotvokssopp *H. flavipes*, en rødlisteart som bare ble funnet ett sted.

3.8 Dyrøy

<i>Kommune:</i>	Austrheim
<i>Kommunalt kartleggingsnr:</i>	45
<i>Koordinater:</i>	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 8312, N: 4870
<i>Høyde over havet:</i>	0-15 m
<i>Hovednaturtype:</i>	Kulturlandskap
<i>Naturtype:</i>	Naturbeitemark
<i>Verdi:</i>	Svært viktig (A)
<i>Undersøkt av:</i>	Geir Gaarder 29.09.2004
<i>Tidligere registreringer:</i>	Moe (2003)

Områdebeskrivelse:

Naturtilstand og karplanteflora er beskrevet av Moe (2003). Vi har ingen vesentlige kommentarer til denne, men det kan påpekes at engpartier ved vårt besøk hadde dominans av smalkjempe, samt at beitetrykket av utegangarsau var godt. Det så ut til å være et omtrent totalt fravær av røsslyng i lyngheia (også Moe 2003 påpekte at arten var påfallende sparsom). Årsaken er ikke sikker, men det skyldes enten det harde sauebeite eller forurensning fra Mongstad (tilsvarende fravær av røsslyng og dominans av krekling er også kjent fra Kårstø på Karmøy). For øvrig har vi utvidet lokaliteten litt i sørøst, fordi også deler av innmarka, inkludert rester av en gammel frukthage og gamlevegen fram til småbruket, også inneholder kvaliteter knyttet til eng og beitemark. På grasmarkene var det et brukbart innslag av beitemarkssopp, inkludert et par rødlistearter. Det er opplagt potensiale for flere arter.

Tabell 10. Påviste beitemarkssopp på Dyrøy (rød åmeklubbe er egentlig ikke beitemarkssopp, men lagt inn likevel, da det er en interessant art). Rødlistestatus: DC=hensynskrevende, V=sårbar.

Latinsk navn	Norsk navn	Rødlistestatus	Antall funn
<i>Cordyceps militaris</i>	Rød åmeklubbe	-	7
<i>Clavaria falcata</i>	Hvit køllesopp	-	1
<i>Clavaria flavipes</i>	Halmgul køllesopp	V	1 (belegg)
<i>Entoloma poliopus</i>	Tjærerøds-kivesopp	-	2
<i>Hygrocybe cantharellus</i>	Kantarellvokssopp	-	2
<i>Hygrocybe ceracea</i>	Skjør vokssopp	-	4
<i>Hygrocybe conica</i>	Kjeglevokssopp	-	5
<i>Hygrocybe helobia</i>	Brunfnokket vokssopp	-	4
<i>Hygrocybe laeta</i>	Seig vokssopp	-	1
<i>Hygrocybe miniata</i>	Liten mønjevokssopp	-	1
<i>Hygrocybe phaeococcinea</i>	Svartdogget vokssopp	DC	1 (belegg)
<i>Hygrocybe psittacina</i>	Grønn vokssopp	-	3
<i>Hygrocybe reidii</i>	Honningvokssopp	-	6
<i>Hygrocybe virginea</i>	Kritt vokssopp	-	2

Skjøtsel og hensyn

Moe (2003) har også kommentert dette greitt. Det bør i tillegg til hans vurderinger også framholdes at gjødsling av engene vil være negativt for naturverdiene.

Verdisetting

Moe (2003) gav lokaliteten verdi viktig (B). Dette forhøyes her til svært viktig (A). Årsaken er spesielt at en sårbar art er påvist, noe som automatisk skal gi så høy verdi.

3.9 Baløy nordvest

Kommune:	Austrheim
Kommunalt kartleggingsnr:	-
Koordinater:	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 7198, N: 4889
Høyde over havet:	5-15 m
Hovednaturtype:	Kulturlandskap
Naturtype:	Slåtteeng
Verdi:	Viktig (B)
Undersøkt av:	Bjørn Harald Larsen 28.09.2004
Tidligere registreringer:	Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Boligtomt helt nord på Baløy, som trolig er anlagt på tidligere beitemark. De øvre delene har preg av naturtomt, og hele arealet blir slått med plenklipper. Eieren kunne bekrefte at plenen ikke har vært gjødslet i hans tid. Boligtomta ligger helt inntil beitemarka på lokalitet 1.10, og de beste partiene var langs en sti/veg opp til dette beitet. Av naturengarter ble kystgrisøre, smalkjempe og blåknapp notert, i tillegg vokste det noe vårmarihand her. Det ble registrert noe beitemarkssopp på lokaliteten, bl.a. rødlistearten spissvokssopp (DC). Potensiale for flere arter skulle absolutt være tilstede, for eksempel arter som vokser på beitemarka inntil.

Tabell 11. Påviste beitemarkssopp på Baløy nordvest. Rødlistestatus: DC=hensynskrevende.

Latinsk navn	Norsk navn	Rødlistestatus	Antall funn
<i>Entoloma sericellum</i>	Silkerødskevessopp	-	1-2
<i>Hygrocybe conica</i>	Kjeglevokssopp	-	Tallrik
<i>Hygrocybe persistens</i>	Spissvokssopp	DC	1 (belegg)
<i>Hygrocybe psitticina</i>	Grønn vokssopp	-	2
<i>Hygrocybe virginea</i>	Krittovokssopp	-	Tallrik
<i>Mycena flavoalba</i>	Elfenbenshette	-	5+

Skjøtsel og hensyn

For å bevare og utvikle naturverdiene på lokaliteten er det viktig at det fortsatt ikke gjødsles og at plenslått fortsetter på hele arealet. Det beste er om graset fjernes etter hver plenklipp.

Verdisetting

Lokaliteten får verdien viktig (B), hovedsakelig pga funnet av en hensynskrevende art – men også fordi ugjødslede enger i hevd har blitt en sjelden naturtype i regionen.

3.10 Baløy nordøst

Kommune:	Austrheim
Kommunalt kartleggingsnr:	-
Koordinater:	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 7195, N: 4882
Høyde over havet:	5-22 m
Hovednaturtype:	Kulturlandskap
Naturtype:	Naturbeitemark
Verdi:	Svært viktig (A)
Undersøkt av:	Bjørn Harald Larsen 28.09.2004
Tidligere registreringer:	Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Inngjerdet beitemark inntil lokalitet 1.9 nordøst på Baløy. To bolighus er oppført inne på beitemarka de siste årene og har slik sett ødelagt deler av lokaliteten. Men spesielt det søndre huset har tatt lite areal utenom selve bygget. Området beites av utgangarsau, og beitetrykket er godt – særlig i nordre del. Partier bærer preg av gjødsling eller oppgjødsling, men spesielt på knauser og i bratta ned mot Hønsevågen var det fine naturengarealer, med arter som dvergsmyle, kystgrisøre, tepperot, smalkjempe og blåknapp som dominerende arter. Ned mot Hønsevågen hadde beitet preg av kystlynghei med innslag av bl.a. purpurlyng. Beitemarka hadde gode forekomster av de vanligste beitemarkssoppene, spesielt en del vokssopparter var tallrike. I alt ble 18 arter registrert, deriblant rødlisteartene *Clavulinopsis fusiformes* (V) og spissvokssopp (DC). Potensiale for funn av flere rødlistearter ved besøk til andre tidrom vurderes som godt.

Tabell 12. Påviste beitemarkssopp på Baløy nordøst. Rødlistestatus: V = sårbar, DC = hensynskrevende.

Latinsk navn	Norsk navn	Rødlistestatus	Antall funn
<i>Clavaria fragilis</i>	Tuet køllesopp	-	1
<i>Clavulinopsis fusiformes</i>	-	V	2 (belegg)
<i>Entoloma cf. longistriatum</i>	-	-	1
<i>Entoloma poliopus</i>	Tjærerødskivesopp	-	2-3
<i>Entoloma sericellum</i>	Silkerødskivesopp	-	5+
<i>Hygrocybe cantharellus</i>	Kantarellvokssopp	-	1
<i>Hygrocybe ceracea</i>	Skjør vokssopp	-	Tallrik
<i>Hygrocybe chlorophana</i>	Gul vokssopp	-	Tallrik
<i>Hygrocybe conica</i>	Kjeglevokssopp	-	2-3
<i>Hygrocybe insipida</i>	Liten vokssopp	-	2-3
<i>Hygrocybe irrigata</i>	Grå vokssopp	-	1
<i>Hygrocybe laeta</i>	Seig vokssopp	-	1
<i>Hygrocybe nitrata</i>	Lutvokssopp	-	2-3
<i>Hygrocybe persistens</i>	Spissvokssopp	DC	1 (belegg)
<i>Hygrocybe psitticina</i>	Grønn vokssopp	-	Tallrik
<i>Hygrocybe reidii</i>	Honningvokssopp	-	1
<i>Hygrocybe virginea</i>	Kritt vokssopp	-	Tallrik
<i>Mycena flavoalba</i>	Elfenbenshette	-	Tallrik

Skjøtsel og hensyn

Det viktigste for å bevare naturverdiene er at det opprettholdes et godt beitetrykk, samt at beitemarka ikke gjødsles. Det må ikke tillates ytterligere fradelinger til boligformål på lokaliteten.

Verdisetting

Funnet av en sårbar art gjør at lokaliteten får verdien svært viktig.

3.11 Sæverøyvågen

Kommune:	Austrheim
Kommunalt kartleggingsnr:	-
Koordinater:	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 7231, N: 4812
Høyde over havet:	5-20 m
Hovednaturtype:	Kulturlandskap
Naturtype:	Slåtteeng
Verdi:	Svært viktig (A)
Undersøkt av:	Bjørn Harald Larsen 28.09.2004
Tidligere registreringer:	Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Slåtteeng ned mot Sæverøyvågen på 166/4 nordøst på Sæverøy. Enga ligger østvendt og har små knauser med tynt jordsmonn i veksling med forsenkninger med dypere jordsmonn, hvor det kommer inn noe lauvtrær. Eier slår de øvre delene av enga (nærmest vegen) med plenklipper jevnlig, mens de bratte partiene lenger ned og i nordøst slås med tohjuls slåmaskin minst en gang pr. år. De beste partiene av enga er på en knaus ned mot sjøen i nordøst. Her dominerer naturengarter som smalkjempe, kystgrisøre, tepperot, tiriltunge, engfiol, blåknapp og geitsvingel. På dette området ble det også registrert sparsomt med beitemarkssopp, bl.a. den sårbare arten limvokssopp. Her hadde det gått ei stund siden siste slått (trolig en måneds tid), så det var typisk at det var de større vokssoppartene som ble funnet.

Tabell 13. Påviste beitemarkssopp på Sæverøyvågen. Rødlistestatus: V = sårbar.

Latinsk navn	Norsk navn	Rødlistestatus	Antall funn
<i>Clavulinopsis luteoalba</i>	Blektuppet køllesopp	-	2
<i>Hygrocybe chlorophana</i>	Gul vokssopp	-	2-3
<i>Hygrocybe glutinipes</i>	Limvokssopp	V	1 (belegg)
<i>Hygrocybe irrigata</i>	Grå vokssopp	-	1
<i>Hygrocybe psitticina</i>	Grønn vokssopp	-	1

Skjøtsel og hensyn

For å bevare naturverdiene på lokaliteten er det viktig at det fortsatt ikke gjødsles og at slått med fjerning av graset fortsetter på hele arealet som i dag.

Verdisetting

Slåtteenga ville uten funnet av limvokssopp (sårbar) neppe fått mer enn lokal verdi. Det forventes at arten vil få endret sin status (trolig til hensynskrevende) ved neste revisjon av rødlista. Men enn så lenge får lokaliteten verdien svært viktig pga dette funnet.

3.12 Lerøy nord

Kommune:	Austrheim
Kommunalt kartleggingsnr:	-
Koordinater:	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 7597, N: 4342
Høyde over havet:	15-25 m
Hovednaturtype:	Kulturlandskap
Naturtype:	Artsriik vegkant
Verdi:	Viktig (B)
Undersøkt av:	Bjørn Harald Larsen 28.09.2004
Tidligere registreringer:	Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Godt beitet vegkant langs vegen ned til sjøen nord for Stølshaugen på Lerøy. Særlig ved gården Lerøy (158/1) er det fine og trolig mineralrike knauser med naturengpreg. Det går mye sau på øya, og trolig beiter denne i deler av året denne vegkanten. Ved befaringen var dyrene inngjerdet lenger vest på øya. På knausene var det stedvis hårsveveenger, mens det for øvrig var noe kystgrisorre, smalkjempe og engfiol. Det ble også her registrert en del beitemarkssopp, men bare de mest trivielle var vanlige. Ett funn ble gjort av den sjeldne arten *Entoloma exile*.

Tabell 14. Påviste beitemarkssopp på Lerøy nord. Rødlistestatus: DC = hensynskrevende.

Latinsk navn	Norsk navn	Rødlistestatus	Antall funn
<i>Entoloma exile</i>	-	DC	1 (belegg)
<i>Entoloma cf. infula</i>	-	-	1
<i>Hygrocybe ceracea</i>	Skjør vokssopp	-	2-3
<i>Hygrocybe conica</i>	Kjeglevokssopp	-	Tallrik
<i>Hygrocybe irrigata</i>	Grå vokssopp	-	1
<i>Hygrocybe virginea</i>	Kritt vokssopp	-	Tallrik

Skjøtsel og hensyn

Det beste for naturverdiene vil være at det fortsatt slippes til sau for å beite vegkantene her i perioder av året. De grunnlendte knausene har ikke behov for ekstensivt beite, så det vil holde å ha sauene her 2-3 uker på ettersommeren/tidlig på høsten.

Verdisetting

Også her er det funnet av en rødlistet beitemarkssopp som blir avgjørende for verdisettingen. En art i kategori hensynskrevende gir grunnlag for verdi viktig.

3.13 Færøyini-Stølshaugen

Kommune:	Austrheim
Kommunalt kartleggingsnr:	-
Koordinater:	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 7609, N: 4326
Høyde over havet:	0-25 m
Hovednaturtype:	Kulturlandskap
Naturtype:	Naturbeitemark
Verdi:	Viktig (B)
Undersøkt av:	Bjørn Harald Larsen 28.09.2004
Tidligere registreringer:	Moe 2003

Områdebeskrivelse:

Større sauebeite (utgangarsau og storfe i kombinasjon) sør på Lerøy, som i vestre deler går inntil eller overlapper noe med Moe (2003) sin lokalitet 19. Det er godt beitetrykk på lokaliteten, spesielt i de østre delene; litt mer moderat beitetrykk på den vestre kollen, der det blir mer preg av beitet kystlynghei. Det samme er tilfelle med Færøyini, som er bundet sammen med Lerøy med en smal tange, som trolig bare blir satt under vann ved ekstremt høy flo. Beitet er grasdominert, og noen mindre arealer er tidligere overflatedyrket. Naturengartene finnskjegg, geitsvingel og dvergsmyle dominerer på knauser og andre arealer med tynt jordsmonn som er hardt beitet. Mange av de vanligste beitemarksoppene var utbredte, men ingen kravfulle eller rødlistede arter ble registrert.

Tabell 15. Påviste beitemarkssopp på Færøyini-Stølshaugen.

Latinsk navn	Norsk navn	Rødlistestatus	Antall funn
<i>Entoloma cf. pappilatum</i>	Vorterødskivesopp	-	Flere
<i>Hygrocybe ceracea</i>	Skjør vokssopp	-	Tallrik
<i>Hygrocybe chlorophana</i>	Gul vokssopp	-	Tallrik
<i>Hygrocybe conica</i>	Kjeglevokssopp	-	Tallrik
<i>Hygrocybe laeta</i>	Seig vokssopp	-	2
<i>Hygrocybe insipida</i>	Liten vokssopp	-	3-4
<i>Hygrocybe psittacina</i>	Grønn vokssopp	-	Tallrik
<i>Hygrocybe reidii</i>	Honningvokssopp	-	1
<i>Hygrocybe virginea</i>	Kritt vokssopp	-	Tallrik
<i>Mycena flavoalba</i>	Elfenbenshette	-	Tallrik

Skjøtsel og hensyn

Opprettholde et godt beitetrykk, og fortsette med kombinasjonsbeite storfe og utgangarsau. Beitet må ikke tilføres gjødsel, og det bør heller ikke tilleggsfores.

Verdisetting

God hevd, ugjødslet preg på det meste av arealet, størrelse og sett i sammenheng med Moe (2003) sin lokalitet som grenser inntil vest, tilsier allikevel at lokaliteten bør få verdi viktig. Moe ga lokaliteten lenger vest verdi lokalt viktig.

3.14 Lien sørvest

<i>Kommune:</i>	Austrheim
<i>Kommunalt kartleggingsnr:</i>	-
<i>Koordinater:</i>	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 7710, N: 4316
<i>Høyde over havet:</i>	20-25 m
<i>Hovednaturtype:</i>	Kulturlandskap
<i>Naturtype:</i>	Hagemark
<i>Verdi:</i>	Lokalt viktig (C)
<i>Undersøkt av:</i>	Bjørn Harald Larsen 28.09.2004
<i>Tidligere registreringer:</i>	Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Lita hagemark inntil vegen mot Lerøy med en del eldre rognetrær, foruten noen hasselkratt. Nærmere gården (156/3) går hagemarkspregede gradvis over mot svakt gjødslet beite. Rognetrærne var gamle og lav- og moserike, og på en av dem (døende) ble signalarten skrubbenever funnet. Beitemarka var dominert av kulturarter, men på knauser ble det funnet noe av de mest trivielle beitemarkssoppene, skjør vokssopp og gul vokssopp.

Tabell 16. Påviste lavarter og beitemarkssopp i hagemarka på Lien sørvest.

Latinsk navn	Norsk navn	Rødlistestatus	Antall funn
<i>Lobaria scrobiculata</i>	Skrubbenever	-	1
<i>Hygrocybe ceracea</i>	Skjør vokssopp	-	Tallrik
<i>Hygrocybe chlorophana</i>	Gul vokssopp	-	2-3

Skjøtsel og hensyn

Det er viktig at det fortsatt beites i hagemarka, og dersom beitemarka for øvrig ikke gjødsles lenger vil det over tid her kunne utvikle seg mer artsrike engsamfunn med flere beitemarkssopper.

Verdisetting

På tross av at det ikke ble registrert spesielt kravfulle eller sjeldne arter, får lokaliteten verdi lokalt viktig, da hagemark i hevd ikke lenger er noen vanlig naturtype i regionen.

3.15 Hopland

<i>Kommune:</i>	Austrheim
<i>Kommunalt kartleggingsnr:</i>	-
<i>Koordinater:</i>	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 7727, N: 4237
<i>Høyde over havet:</i>	15-20 m
<i>Hovednaturtype:</i>	Rasmark, berg og kantkratt
<i>Naturtype:</i>	Nordvendte berg og rasmarker
<i>Verdi:</i>	Lokalt viktig (C)
<i>Undersøkt av:</i>	B.H. Larsen 28.09. og 29.09.2004, G. Gaarder 29.09.2004
<i>Tidligere registreringer:</i>	Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Beitehage med hasselkratt vest for Hopland, som beites av sau. I vestkant av hasselhagen, mot dyrket mark, er det en vest til nordvestvendt, 2-4 m høy bergvegg, med en del hassel og andre lauvtrær under. Det ble funnet noen signalarter fra lungenever-samfunnet i bergveggen, men ingen spesielt kravfulle arter eller rødlistearter.

Tabell 17. Påviste lavararter på bergveggen vest for Hopland.

Latinsk navn	Norsk navn	Rødlistestatus
<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lungenever	-
<i>Sticta sylvatica</i>	Buktporelav	-
<i>Sticta ?</i>	Rund porelav	-

Skjøtsel og hensyn

Det er viktig at det fortsatt beites i hagemarka, og lauvskogen under bergveggen må ikke hogges.

Verdisetting

Kombinasjonen hasselhage i hevd og nordvendte berg med flere signalarter gjør at lokaliteten får verdien lokalt viktig.

3.16 Litlelindås

<i>Kommune:</i>	Austrheim
<i>Kommunalt kartleggingsnr:</i>	-
<i>Koordinater:</i>	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 8038, N: 4131
<i>Høyde over havet:</i>	5-20 m
<i>Hovednaturtype:</i>	Kulturlandskap
<i>Naturtype:</i>	Slåtteeng, hagemark
<i>Verdi:</i>	Lokalt viktig (C)
<i>Undersøkt av:</i>	Bjørn Harald Larsen 29.09.2004
<i>Tidligere registreringer:</i>	Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Svakt gjengroende slåtteeng i et lite dalsøkk nordøst for Litlelindås. Enga slås i følge mor til eieren en gang for året med tohjuls slåmaskin, trolig i juli. Ved befaringen hadde eng forholdsviss høy engvegetasjon, og nede i dalsøkket bar den tydelig preg av (tidligere?) gjødsling. På knauser med tynt jordsmonn var det imidlertid naturengpreg med arter som smalkjempe, kystgrisøre, blåknapp og tepperot. Et ind. av grov nattfiol ble funnet i eng, mens det ikke ble registrert beitemarkssopp. Ned mot sjøen er det en gråorhage med noe hegg, bjørk og rogn, som trolig blir beitet i kortere perioder. Her ble det notert bl.a. villeple, kusymre og liljekonvall.

Skjøtsel og hensyn

For å utvikle naturverdiene på lokaliteten bør slått utføres i slutten av juli/begynnelsen av august. Da vil det også bli forhold for beitemarkssopp på lokaliteten. Beiting må opprettholdes i gråorhagen.

Verdisetting

Ei slåtteeng i hevd med forekomst av en regionalt uvanlig art, sammen med en gråorhage i hevd, gjør at lokaliteten får verdien lokalt viktig.

3.17 Solend vest

Kommune:	Austrheim
Kommunalt kartleggingsnr:	-
Koordinater:	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 7917, N: 4376
Høyde over havet:	25 m
Hovednaturtype:	Kulturlandskap
Naturtype:	Slåtteeng
Verdi:	Svært viktig (A)
Undersøkt av:	Bjørn Harald Larsen 29.09.2004
Tidligere registreringer:	Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Hyttetomt som trolig er anlagt på gammel beitemark eller slåtteland. Enga skjøttes med vanlig plenslått, og slås trolig forholdsvis sjelden. I hvertfall deler av enga virket ugjødslet og hadde noen naturengarter, slik som kystgrisor, tepperot, smalkjempe og blåklokke. Av størst interesse var imidlertid forekomsten av beitemarkssopp. Det ble registrert 6 arter, hvorav en sårbar art; *Clavaria fusiformes*.

Tabell 18. Påviste beitemarkssopp på Solend vest. Røddlistestatus: V = sårbar.

Latinsk navn	Norsk navn	Røddlistestatus	Antall funn
<i>Clavulinopsis fusiformes</i>	-	V	1 (belegg)
<i>Hygrocybe chlorophana</i>	Gul vokssopp	-	Tallrik
<i>Hygrocybe insipida</i>	Liten vokssopp	-	5+
<i>Hygrocybe irrigata</i>	Grå vokssopp	-	2
<i>Hygrocybe reidii</i>	Honningvokssopp	-	2-3
<i>Mycena flavoalba</i>	Elfenbenshette	-	Tallrik

Skjøtsel og hensyn

Dagens hevd bør fortsette med vanlig plenslått, samt fjerning av graset. Enga må ikke tilføres gjødsel.

Verdisetting

Forekomsten av en sårbar art tilsier at lokaliteten skal ha verdi svært viktig.

Figur 6. Hyttetomta på Solend med slåtteenga/plenen i forgrunnen.

3.18 Njøten nord

<i>Kommune:</i>	Austrheim
<i>Kommunalt kartleggingsnr:</i>	-
<i>Koordinater:</i>	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 8101, N: 4287
<i>Høyde over havet:</i>	10-30 m
<i>Hovednaturtype:</i>	Kulturlandskap
<i>Naturtype:</i>	Naturbeitemark
<i>Verdi:</i>	Viktig (B)
<i>Undersøkt av:</i>	Bjørn Harald Larsen 29.09.2004
<i>Tidligere registreringer:</i>	Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Vakkert kulturlandskap som beites hardt av sau, nordvest for den nordre gården på Njøten. Beitemarka er åpen, og arealet nærmest gården er tidligere overflatedyrket og/eller ryddet for beiting. Her dominerer kulturmarksarter, og innslaget av naturenegarter er sparsomt. Et par av de vanligste beitemarkssoppene (særlig skjør vokssopp) var tallrike på arealer med tynt jordsmonn i beitebakkene. Mellom dette arealet og vegen er det flere knauser med naturbeitemark, hvor det er dominans av naturenegarter som smalkjempe og hårsveve. Mellom knausene var det fuktig mark med mye heisiv. På disse knausene var også forekomsten av beitemarkssopp best. I alt ble 12 arter registrert, hvorav bare rombesporet rødskivesopp er noe kravfull.

Tabell 19. Påviste beitemarkssopp på Njøten nord.

Latinsk navn	Norsk navn	Rødlistestatus	Antall funn
<i>Clavulinopsis helvola</i>	Gul småkøllesopp	-	2-3
<i>Entoloma rhombisporum</i>	Rombesporet rødskevessopp	-	1 (belegg)
<i>Entoloma sericeum</i>	Beiterødskevessopp	-	Tallrik
<i>Entoloma sericellum</i>	Silkerødskevessopp	-	Tallrik
<i>Hygrocybe ceracea</i>	Skjør vokssopp	-	Tallrik
<i>Hygrocybe cantharellus</i>	Kantarellvokssopp	-	1
<i>Hygrocybe chlorophana</i>	Gul vokssopp	-	Tallrik
<i>Hygrocybe conica</i>	Kjeglevokssopp	-	5+
<i>Hygrocybe laeta</i>	Seig vokssopp	-	2
<i>Hygrocybe psittacina</i>	Grønn vokssopp	-	Tallrik
<i>Hygrocybe reidii</i>	Honningvokssopp	-	1
<i>Mycena flavoalba</i>	Elfenbenshette	-	Tallrik

Skjøtsel og hensyn

Dagens skjøtsel er god og bør opprettholdes. Det må ikke tilføres gjødsel på beitemarka eller tilleggsfores.

Verdisetting

Lokaliteten ligger i grenseland mellom lokalt viktig og viktig. Forekomsten av beitemarkssopp er god, og selv om ingen rødlistearter ble registrert, er potensialet for slike funn til stede. Med bakgrunn i dette potensialet, og føre-var prinsippet, får lokaliteten verdien viktig.

Figur 7. Beitemarkene på Njøten med de mest intensivt utnyttede engene i bakgrunnen og de mer ekstensivt utnyttede og biologisk verdifulle beitemarkene i forgrunnen.

3.19 Njøten sørvest

<i>Kommune:</i>	Austrheim
<i>Kommunalt kartleggingsnr:</i>	-
<i>Koordinater:</i>	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 8178, N: 4149
<i>Høyde over havet:</i>	20-25 m
<i>Hovednaturtype:</i>	Kulturlandskap
<i>Naturtype:</i>	Naturbeitemark
<i>Verdi:</i>	Svært viktig (A)
<i>Undersøkt av:</i>	Bjørn Harald Larsen 29.09.2004
<i>Tidligere registreringer:</i>	Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Sauebeite nordøst for Naustviki som er svakt gjødslet på en del av arealet, men har ugjødslet preg i sørøst og for øvrig på knauser og i skråninger mot nord. De vestre delene og de flate partiene i søkkene mot sørøst er tidligere overflatedyrket mark. Mellom disse søkkene er det noe lauvtrær og einer på grunnlendte knauser. Beitetrykket er moderat. Forekomsten av både naturengarter og beitemarkssopp var sparsomt og konsentrert til skråningene mot nord og enkelte knauser. Her ble det notert bl.a. sumpmaure, finnskjegg og geitsvingel, mens det ble påvist ett mycel av den sårbare arten limvokssopp.

Tabell 20. Påviste beitemarkssopp på Njøten sørvest. Røddlistestatus: V = sårbar.

Latinsk navn	Norsk navn	Røddlistestatus	Antall funn
<i>Hygrocybe ceracea</i>	Skjør vokssopp	-	5+
<i>Hygrocybe chlorophana</i>	Gul vokssopp	-	Tallrik
<i>Hygrocybe glutinipes</i>	Limvokssopp	V	1 (belegg)
<i>Hygrocybe reidii</i>	Honningvokssopp	-	2-3

Skjøtsel og hensyn

Det beste for naturverdiene er å opprettholde et godt beitetrykk (gjerne noe hardere enn dagens), og ikke tilføre mer gjødsel på beitet.

Verdisetting

Lokaliteten ville uten funnet av limvokssopp (sårbar) ikke fått mer enn lokal verdi. Det forventes at arten vil få endret sin status (trolig til hensynskrevende) ved neste revisjon av rødlista. Foreløpig får lokaliteten verdien svært viktig pga dette funnet, men dette bør revurderes etter revisjonen av rødlista.

Figur 8. Beitemarka nordøst for Naustviki, der hoveddelen har vært overflatedyrket og har begrenset med biologisk verdi, mens det er små partier i kantsonene som derimot er mer verdifulle.

3.20 Naustneset

<i>Kommune:</i>	Austrheim
<i>Kommunalt kartleggingsnr:</i>	-
<i>Koordinater:</i>	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 8203, N: 4105
<i>Høyde over havet:</i>	0-30 m
<i>Hovednaturtype:</i>	Kulturlandskap
<i>Naturtype:</i>	Kystlynghei
<i>Verdi:</i>	Viktig (B)
<i>Undersøkt av:</i>	Bjørn Harald Larsen 29.09.2004
<i>Tidligere registreringer:</i>	Ingen kjente

Områdebeskrivelse:

Beitet kystlynghei i området Naustneset-Stakken sør på Njøten, hvor det går utgangarsau. I partier har lyngheia godt beitetrykk, slik at det er dominans av gras- og naturengarter som finnskjegg, geitsvingel og gulaks. Dette gjelder særlig på vestsida av Naustneset og langs traktorvegen som går gjennom området. For øvrig er beitetrykket moderat og feltsjiktet domineres av lyngarter. Einer forekommer forholdsvis sparsomt. Det ble registrert noen få arter med beitemarkssopp, deriblant trolig den hensynskrevende arten *Entoloma caesiocinctum*.

Tabell 21. Påviste beitemarkssopp på Naustneset. Røddlistestatus: DC = hensynskrevende.

Latinsk navn	Norsk navn	Rødlistestatus	Antall funn
<i>Entoloma caesiocinctum</i>	-	DC	1
<i>Entoloma sericellum</i>	Silkerøds-skivesopp	-	5+
<i>Hygrocybe ceracea</i>	Skjør vokssopp	-	5+
<i>Hygrocybe conica</i>	Kjeglevokssopp	-	Tallrik
<i>Hygrocybe reidii</i>	Honningvokssopp	-	1
<i>Mycena flavoalba</i>	Elfenbenshette	-	Tallrik

Skjøtsel og hensyn

Beitetrykket bør opprettholdes og aller helst økes noe.

Verdisetting

Funnet av en hensynskrevende art, sammen med en velhevdet kystlynghei, gjør at lokaliteten får verdien viktig.

Figur 9. Utsnitt av den stedvis grasrikee kystlyngheia på Naustneset.

3.21 Børildvågen

<i>Kommune:</i>	Austrheim
<i>Kommunalt kartleggingsnr:</i>	10
<i>Koordinater:</i>	UTM: EUREF89 32W KN, Ø: 8203, N: 4105
<i>Høyde over havet:</i>	0-30 m
<i>Hovednaturtype:</i>	Kulturlandskap
<i>Naturtype:</i>	Naturbeitemark
<i>Verdi:</i>	Svært viktig (A)
<i>Undersøkt av:</i>	Finn Oldervik 19.10.2004
<i>Tidligere registreringer:</i>	Moe 2003

Områdebeskrivelse:

Stort sett kan det vises til Moe (2003, s. 42) sin områdebeskrivelse.

Den mest verdifulle naturbeitemarka er å finne på og ved den langstrakte ryggen som strekker seg fra den ytterste spissen av halvøya som stikker ut sørvest for Børillvågen og sørstover til ei lita bukt rett sør for gardshusa på Børillen. I dette området dominerer natur-engplanter som; smalkjempe, finnskjegg, geitsvingel, kystmaure, gulaks, kornstarr m.m. Det som tidligere var kultureng/slåtteng er i dag svært tilgrodd med sølvbunke. Hele området bærer i dag preg av svakt beitepress.

Tabell 22. Påviste beitemarkssopp i Børildvågen. Rødlistestatus: V=sårbar, DC=hensynskrevende.

Latinsk navn	Norsk navn	Rødlistestatus	Kommentar
<i>Clavaria fumosa</i>	Røykkøllesopp	V	Belegg
<i>Hygrocybe</i> cfr. <i>aurantiosplendens</i>	Gyllen vokssopp	V	Belegg
<i>Hygrocybe ceracea</i>	Skjør vokssopp	-	vanlig
<i>Hygrocybe chlorophana</i>	Gul vokssopp	-	Ganske vanlig
<i>Hygrocybe coccinea</i>	Mønjevokssopp	-	Ganske vanlig
<i>Hygrocybe conica</i>	Kjeglevokssopp	-	Svært vanlig
<i>Hygrocybe irrigata</i>	Grå vokssopp	-	Ganske sjelden (Belegg)
<i>Hygrocybe flavipes</i>	Gulfotvokssopp	DC	Belegg
<i>Hygrocybe lacmus</i>	Skifervokssopp	DC	Belegg
<i>Hygrocybe laeta</i>	Seig vokssopp	-	Svært vanlig
<i>Hygrocybe pratensis</i>	Engvokssopp	-	Ganske vanlig
<i>Hygrocybe psittacina</i>	Grønn vokssopp	-	Svært vanlig
<i>Hygrocybe punicea</i>	Skarlagenvokssopp	-	Belegg. Vanlig
<i>Hygrocybe splendidissima</i>	Rød honningvokssopp	V	Belegg. Funnet flere steder
<i>Hygrocybe reidii</i>	Honningvokssopp	-	Vanlig

Kommentar: 14 vokssopparter etter en inventering må sees på som svært bra. Mange besøk på øya gjennom flere sesonger vil uten tvil føre til at antall rødlistearter vil stige.

Verdivurdering: Dette er en svært verdifull lokalitet med stor verdi. Registrering av flere sårbare beitemarkssopper gjør at verdien må settes til **A** – *Svært viktig*. At lokaliteten er relativt stor teller også med.

Skjøtsel og hensyn: Det er viktig at beitinga holder fram slik som før, men det hadde vært en stor fordel om beitepresset kunne økt vesentlig. Siden vi ikke kjenner til hvor mange sauer som beiter her nå, kan vi heller ikke komme med anslag på hvor mange sauer det bør være på lokaliteten. Her er det best å prøve seg fram. Etter et par år bør en få fagfolk til å vurdere tilstanden på beitemarka. Hvordan en skal få bukt med sølvbunken på den tidligere slåtte-marka er mer usikkert, men mulige tiltak kan være å slippe på hest eller bruke slåmaskin for å pusse ned beitet.

3.22 Andre registreringer

Moe (2003) sin lokalitet 17 – Dyrnes

Lokaliteten ble undersøkt i felt 29.09.2004 av BHL. I tillegg til arter nevnt av Moe (2003) ble det registrert noen få vanlige beitemarkssopper; Vorterødskivesopp, tjærerødskivesopp og kjeglevokssopp.

Moe (2003) sin lokalitet 36 - Vågen

Lokaliteten ble observert i felt 30.09.2004 av GGa. Moe (2003) har bare avgrenset helt innerste del av vågen, men det er grunn til å påpeke at ålegrasengene strekker seg utover det meste av vågen. Etter all sannsynlighet burde hele vågen innenfor brua vært avgrenset som en lokalitet, men da som naturtype ”undervannseng” (naturtype ”strandeng og strandsump” for indre deler er riktig). Kanskje burde også verdien av lokaliteten vært justert opp til viktig (B), men dette er det ikke tatt nærmere stilling til.

Moe (2003) sin lokalitet 37 – Vågen aust

Lokaliteten ble undersøkt i felt 30.09.2004 av GGa. Sammenlignet med Moe (2003) sin omtale kan det nevnes at det ble funnet skrubbenever *Lobaria scrobiculata* på de gamle seljene og ikke lungenever *L. pulmonaria*. Sistnevnte er derfor helst feil skrevet ned. I tillegg ble larvarter som vanlig blåfiltlav *Degelia plumbea*, kystfiltlav *Pannaria rubiginosa*, kystvrenge *Nephroma laevigatum* og grynvrenge *N. parile* funnet på trær og steinblokker, samt et par funn av riddermusserong og stankkremle i feltsjiktet. Registreringene gir ikke grunnlag for endring av verdi eller naturtype, men lokaliteten er utvidet litt mot sør, da tidligere grense her neppe har vært helt nøyaktig og ikke fanget opp steingarden med de gamle seljene.

Moe (2003) sin lokalitet 38 – Vest for brua over Bakkøyvågen

Lokaliteten ble undersøkt i felt 30.09.2004 av GGa. Sammenlignet med Moe (2003) sin omtale er det grunn til en liten utvidelse av lokaliteten langs veggen, da en art som vestlandsvikke også ble funnet litt lenger vest enn tidligere avgrenset lokalitet.

Moe (2003) sin lokalitet 46 – Søre Leirvågsanden

Lokaliteten ble undersøkt i felt 29.09.2004 av BHL og GGa. På tross av et relativt godt beitetrykk ble det forgjeves lett etter beitemarkssopp her. Trolig skyldes dette delvis tidligere oppgjødsling av grasmarka, samt delvis at eventuell lite gjødslet mark er for sur og lyngrik til å inneholde slike arter.

Undersøkte lokaliteter med små naturverdier (uprioriterte lokaliteter):

Leirvåg: Beitemark med bra beitetrykk av sau. Hovedsakelig nitrofilt, men noen naturengarter på hardt beitede knauser. Kjeglevokssopp og silkerødsdivesopp i vegkanten.

Kråka: Bra hevd med sau, men trolig satt på seint på sesongen, noe som gjorde at det var lite beitemarkssopp å finne. Registrerte arter: Kantarellvokssopp og gul vokssopp. Øya er ugjødslet og har nok potensiale for forekomst av mer kravfulle og kanskje også rødlistede beitemarkssopper, dersom hevden blir bedre gjennom hele sesongen.

Solend sør: Storfebeite med godt beitetrykk nord for Brubrekka. Noen få naturengarter, samt kjeglevokssopp og skjør vokssopp. Noe potensiale for mer kravfulle arter i partier.

Åsen (Solend): Storfebeite med moderat til godt beitetrykk nord for Solend. Det ble registrert 8 naturengarter foruten seig vokssopp og elfenbenshette. Et lite potensiale for mer kravfulle arter på knauser med hårsvevmatter og smalkjempe.

Viltopplysninger

Byrkjeland & Overvoll (2003) har gitt en oversikt over registrerte viltforekomster i Austrheim kommune. Siden vårt feltarbeid foregikk på høsten, var det begrensede muligheter til å komme med supplerende registreringer av særlig nytte, men et par mer tilfeldige observasjoner kan nevnes:

- Hvitkinngås: En flokk på ca 25 fugler sett på sørtrekk over Njøten 29.09.2004 (BHL). Byrkjeland & Overvoll (2003) har ingen funn av arten fra kommunen.
- Tundralo: 1 indiv. sett på Langøyini 29.09.2004 (GGa). Bare en tidligere observasjon jfr. Byrkjeland & Overvoll (2003), men sikkert oversett. Bør være regulær i lite antall seint på høsten.
- Gråspett: 1 ropende ind. på Husøy (nord for Baløy) 28.09.2004 (BHL), og 1 ind. sett nordøst på Sæverøy samme dag (BHL). I følge Byrkjeland & Overvoll (2003) er det bare gjort en registrering tidligere i kommunen (ved kommunehuset), samt at de forventer at det spesielt på høsten skal forekomme enkelte individ i kommunen.
- Dvergspett: 1 ropende ind. i allè langs hovedvegen forbi kommunehuset 28.09.2004 (GGa, BHL) og 1 ropende ind. nord på Sæverøy 28.09.2004 (BHL). Byrkjeland & Overvoll (2003) har ingen funn av arten fra kommunen.
- Nøttekråke: 1 ind. ved Litlelindås 29.09.2004 (BHL). Byrkjeland & Overvoll (2003) nevner ett funn av 1999.

4 Diskusjon

4.1 Sammenligning med tidligere undersøkelser

Det biologiske mangfoldet i Austrheim har vært gjenstand for få undersøkelser tidligere. De viktigste, og som også gir den mest oppdaterte oversikten, er Moe (2003) sin kommunale kartlegging. Han oppgir bare 10 litteraturkilder i sin rapport, der alle enten er av nasjonal eller fylkesvis karakter. Hans undersøkelser er med andre ord bortimot den første med fokus primært på Austrheim kommune. I alt har han registrert 47 lokaliteter. Av disse er bl.a. 16 i kulturlandskapet og 4 i skog.

Tabell 23. Sammenligning mellom tidligere kjente verdifulle naturtyper innenfor hovednaturtypene kulturlandskap og skog i Austrheim (basert på Moe 2003) og nye registrerte i 2004.

Naturtyper	Moe (2003)			Nye 2004		
	A	B	C	A	B	C
Kulturlandskap						
Naturbeitemark		2	1	5	4	
Slåtteenger				2	1	1
Hagemark						1
Artsrike vegkanter				1		
Kystlynghei	2	3	5		1	
Småbiotoper		1	2			1
Skog						
Rik edellauvskog					1	1
Gammel lauvskog			3		1	
Brannfelt			1			
Sum	2	6	12	8	8	4

Foruten å få frem at både vi og Moe (2003) påviste en god del verdifulle naturtyper i Austrheim, selv med små ressurser, så er det to interessante resultater fra registreringene våre, sammenlignet med Moe (2003) sine:

- Det var fortsatt mulig å finne en god del nye lokaliteter, eller øke verdien for tidligere kjente lokaliteter. En skal ikke utelukke at dette også gjelder for andre hovednaturtyper, selv om det kanskje spesielt er innenfor kulturlandskap at potensialet har vært størst.
- Lokalitetene ble gjennomgående verdsatt høyere ved våre kartlegginger enn det Moe (2003) gjorde. Dette har trolig en hovedårsak, nemlig fokuset på spesialiserte og kravfulle arter, framfor alt rødlistearter blant sopp.

4.2 Rødlistearter

I alt påviste vi 16 rødlistearter, med 23 lokalitetsfunn. Av disse var en lavart (kystblåfjelllav – hensynskrevende). Resten var alle beitemarkssopp, fordelt på 6 med status sårbar, en sjelden og 8 hensynskrevende arter. Moe (2003) oppsummerer kjente rødlistefunn i kommunen til og med sine undersøkelser, og nevner da 4 karplanter (inkludert en innført art), en moseart, 7 lavarter og ingen sopparter. Til gjengjeld så påpeker han også at det må forventes å finne rødlistede sopp i kommunen, særlig blant beitemarkssopp.

Resultatene våre var i grove trekk omtrent som forventet, sett i forhold til kvalitetene på påviste kulturlandskap og årets sopplesong. Det er vanlig å finne en del rødlistede beitemarkssopp i normale og gode sopplesonger i lite gjødslede engsamfunn. På gode lokaliteter er det fullt mulig å finne over 10 arter (5 arter var det beste i Austrheim), og gjerne med flere i de høyeste trusselskategoriene. Resultatene er derfor ikke oppsiktsvekkende, men tyder snarere på at Austrheim ikke er mer enn ganske ordinær når det gjelder forekomst av rødlistede beitemarkssopp. En art skiller seg likevel litt overraskende ut – *Clavulinopsis fusiformis*. Denne er rødlistet som sårbar, men har under en håndfull andre kjente funn i Norge, mens vi bestemte arten fra hele 3 lokaliteter under vårt besøk i Austrheim.

4.3 Kulturlandskapsverdier i Austrheim kommune

Både antall og lokaliteter og antall rødlistearter viser at Austrheim har en del viktige biologiske verdier knyttet til kulturlandskapet. En positiv overraskelse under våre registreringer var at kommunen også har igjen enkelte små, men verdifulle slåtteenger. Dette var en naturtype Moe (2003) ikke påviste og fryktet var gått helt tapt i kommunen. Slåtteeingene er i dag hovedsakelig bevart inne i hager eller på hyttetomter, og blir skjøttet enten ved vanlig plenslått eller med tohjuls slåmaskin.

Dessverre må det også trekkes fram at de gjenværende forekomstene av biologisk verdifulle kulturlandskap nok bare er små fragmenter av det som må ha vært i Austrheim for bare 50 år siden. Kravene til økt avkastning i jordbruket har her, som overalt ellers, ført til at de fleste tungdrevne områdene har gått ut av bruk, mens de mer lett-drevne har blitt mer intensivt brukt. I begge tilfeller fører dette til at de biologiske verdiene blir sterkt redusert og ofte forsvinner helt. Jordbruket sin reduserte betydning i forhold til andre næringer, som serviceyrker og industri, har nok i tillegg kanskje gitt et sterkere negativt utslag her enn i en del andre kommuner sterkere basert på de tradisjonelle primærnæringene.

Som en oppsummering så viser undersøkelsene at Austrheim har en del klare biologiske verdier knyttet til kulturlandskapet. Disse utgjør likevel bare små rester av hva som tidligere har vært her, og mange av dem er truet av ødeleggelse, i første rekke opphør av tradisjonell bruk. Økt fokus på bevaring av verdifulle kulturlandskap bør derfor ha høy prioritet i den kommunale forvaltningen hvis Austrheim ønsker å bevare sitt biologiske mangfold.

5 *Kilder*

- Byrkjeland, S. & Overvoll, O. 2003. Viltet i Austrheim. Kartlegging av viktige viltområde og status for viltartane. Austrheim kommune og Fylkesmannen i Hordaland. MVA-rapport 8/2003. 43 s.
- Direktoratet for naturforvaltning 1999a. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 1999-13.
- Direktoratet for naturforvaltning 1999b. Nasjonal rødliste for truete arter i Norge 1998. DN-rapport 1999-3. 161 s.
- Jordal, J.B. 1997. Sopp i naturbeitemarker i Norge. En kunnskapsstatus over utbredelse, økologi, indikatorverdi og trusler i et europeisk perspektiv. Utredning for DN nr 6-1997. 104 s.
- Jordal, J.B. & Gaarder, G. 1995. Biologiske undersøkingar i kulturlandskapet i Møre og Romsdal i 1994. Planter og sopp i naturbeitemarker og naturenger. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Landbruksavd. Rapport 2-95. 95 s.
- Moe, B. 2003. Kartlegging og verdisetjing av naturtypar i Austrheim kommune. Austrheim kommune og Fylkesmannen i Hordaland 2003. MVA-rapport 1/2003. 86 s.